

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

TRISSET KRAFTVERK AS
c/o K.j.O. Kleve Lårdalsvegen 1074B
3891 HØYDALSMO

Vår dato: 11.11.2020
Vår ref.: 200802360-60
Arkiv: 312 / 016.BD3A
Deres dato: 06.01.2020
Deres ref.:

Saksbehandler:
Tord Solvang

NVE gir forlenget byggefrist for Lårdalsåi kraftverk i Tokke kommune

NVE kan ikke se at det foreligger tungtveiende hensyn som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Lårdalsåi kraftverk bør avslås. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd, samt vassdragsreguleringsloven § 15, forlenges byggefristen med inntil fem år, til 25.3.2025.

Bakgrunn

NVE ga konsesjon til Lårdalsåi kraftverk i NVEs vedtak den 25.3.2015. Det følger av vannressursloven § 19 og vassdragsreguleringsloven § 15, at konsesjonen faller bort dersom byggearbeidene ikke er satt i gang innen en frist på fem år fra konsesjonen ble gitt. Det er datoen for innvilgelse av konsesjon som blir utgangspunkt for byggefristen. NVE kan forlenge fristen én gang med inntil fem nye år etter søknad.

Søknaden

NVE har mottatt følgende søknad fra Triset kraftverk AS datert 7.1.2020:

«Lårdalsåi kraftverk, Tokke kommune, Telemark. Ref. nr.200802360-46, vassdrags nr. 016.BD3 med byggefrist 25.03.2020. Jf. post 2 i konsesjonsdokumentet av 25.03.2015 søker Triset kraftverk AS, som tiltakshavar for nedre delen av Lårdalsåi, om meir tid til realisering av konsesjonen.

Kort grunngjeving:

«Triset kraftverk AS fekk i brev datert 30.11.2018 (nve ref.: 200802360-50/arkiv: 312/016.BD3A) godkjent overføring av konsesjonen frå Eik falleigarlag. Sjå vårt meldingsbrev 23.11.2018. Me syner òg til vår kontakt med Seksjon for miljøtilsyn vassdragsanlegg i 2019, i samband med førearbeidet opp mot detaljplanen for prosjektet – seinast i e-post av 17.11.2019, til seniorrådgjevar Lars Midttun.

Arbeidet med å realisere ny kraftproduksjon i denne tidlegare vesle industribygd i Lårdal, har blitt meir krevjande enn nokon kunne tru. Frå å ha hatt ein positiv kommune til dette lokale tiltaket, er falleigarane i Lårdalsåi nå offer for ei miljørørsle på frammarsj for «ei jomfrueleg å».

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Triset kraftverk AS har, for sitt prosjekt, villa freiste å få til ein skånsam, kulturhistorisk og lønsam/berekraftig ombruk av tidlegare industrielle inngrep i naturen. Me ynskjer å vinne brei lokal aksept for vårt prosjekt. Då erfarer me at me ikkje kan «storme» fram og berre vifte med eit konsesjonsdokument. Me nemner i det høvet til den gode dialogen med Team kulturarv (fylkeskommunen) og NVE sitt miljøtilsyn, Tønsberg, som medvirka til ny synfaring av konsesjonsområdet 11.06.2019. Her deltok m.a. òg Riksantikvaren.

Som jamstelt våre sambygdingar i det daglege, er me lydhøyre for korleis bygderessursane bør forvaltast til beste lokalt. Noko av den lokalpolitiske snuinga i synet på Lårdalsåi ligg truleg i det som fleire etterkvart oppfattar som maktarrogant overgrep/årelating - mest til fordel for interesser utanom sjølve bygdi.

Triset kraftverk AS har god tru på at om me ikkje blir for pressa på tid, vil vår utnytting av åressursane tene lokal busetnad og falleigar lokalt best - i åra framover. Difor vonar me NVE ser med velvilje på ei forlenga byggefrist med 5 nye år.

Skulle dykk trenge meir underlagsmateriale/argument for å kunne fatte eit positivt forlengingsvedtak, reknar me med at det blir etterspurt.»

Høring

Søknaden ble sendt på begrenset høring til Tokke kommune etter avtale. NVE har mottatt uttalelser fra Tokke kommune og Naturvernforbundet. Høringsuttalelsene har vært forelagt Triset kraftverk AS for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer/konklusjoner er referert. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

Tokke kommune avga uttalelse i brev til NVE den 28.2.2020. Vi gjengir følgende:

«(...) Føresegna i konsesjonen punkt 2 er ein kan-regel. NVE har såleis ein klår heimel til å nekte forlenga byggefrist til konsesjonærar som ikkje har utnytta femårsfristen effektivt.

Politiske signal frå Olje- og energidepartementet krev strengare praksis for handheving av byggefristar for vindkraft. Tilsvarande argument talar for at det også bør skje for vasskrafta. Kanskje bør nye småkraftkonsesjonar få tre års byggefrist slik hovudregelen er i vassressurslova § 27 og ikkje fem år som i dag. Det vil i såfall vere i samsvar med framlegget frå fleritalet i Vassdragslovutvalet.

Det viser seg at vassføringa i Lårdalsåi kanskje er 80 % høgare enn det NVE har lagt til grunn i sin konsesjon. Det er ein alvorleg mangel ved konsesjonane. Konsesjonar som byggjer på feil fakta bør ikkje forlengast.

Ny kunnskap om natur og miljø gir NVE god grunn til å innføre ein strengare praksis knytt til korleis ein utøver skjønnnet knytt til forlenging av den romslege fristen på 5 år for byggestart.

Mykje har skjedd når det gjeld kartlegging av naturtypar langs Bandak. Det tilseier at det er grunn til å tru at fleire raudlista arter kan vere langs Lårdalsåi. Fleire har stilt spørsmål ved kvaliteten på kartleggingane som låg til grunn før konsesjon vart gjeve i 2015.

Lårdal har ei rik kulturhistorie. Arkeologiske undersøkingar i 2019 avduka fleire automatisk freda kulturminne i tenkt rørgatetrasé. Det er frå før gjort mange funn som dokumenterer aktivitet i området rundt elva sidan bronsealder. Telemarkskanalen vart freda i 2017. I brev frå

desember 2017 understrekar fylkeskommunen at kraftstasjon frå 1916 er eit kulturminne av nasjonal verdi. Gjennom samarbeidet i Regionalparken ser Tokke kommune store moglegheiter for å utvikle Lårdal som destinasjon, basert på formidling av dei unike natur- og kulturverdiane.

Dersom NVE framleis er i tvil om praktisering av den skjønnsmessige kan-regelen, bør NVE legge vekt på det lokale sjølvstyret. Kommunen ynskjer i dag ingen utbygging av Lårdalsåi.»

Naturvernforbundet avga uttalelse i brev til NVE den 27.2.2020. Vi gjengir følgende:

«Konklusjon

Naturvernforbundet krever i lys av alle disse tunge, faglige argumentene at NVE sier nei til forlenget konsesjon slik at utbygging av de to kraftverkene i Lårdalsåi ikke blir realisert. Dette fordi vi mener naturverdiene er alt for dårlig kartlagt. Samtidig er de allerede kjente verdiene faktisk store nok til å stanse utbygging. Allerede er det meste av kommunens vannkraft bygd ut og føre-var-hensyn, samlet belastning og svakt kunnskapsgrunnlag tilsier samlet sett at det ikke må gis forlenget konsesjon. Mange av naturmangfoldlovens aktsomhetsparagrafer §§ 4-12 vil brytes om NVE bare viderefører forlenget konsesjon uten nye og faglig tilfredsstillende grundige biologiske kartlegginger.

Den samlede belastningen på vassdragsnaturen i kommunene allerede er langt overskredet sett ifht NML § 10 samlet belastning.

Sett i lys av svake biologiske registreringer knyttet til konsesjonsvurderingene i 2015 og mange andre fagfolks registreringer, lokale interesser sine kunnskaper og konklusjoner på naturverdiene i området krever Naturvernforbundet at NVE sier nei til forlenget konsesjon.

Alternativt må grundige fagbiologiske registreringer utføres sommeren 2020 og legges til grunn for nye vurderinger. Naturvernforbundet vil allerede nå varsle at vi på eget initiativ uansett vil sette i gang med feltbiologiske undersøkelser i Lårdalsåi tidlig sommeren 2020 for å dokumentere de antatt mye større naturverdiene som finnes i området enn det som ligger til grunn for NVEs saksbehandling. Vi leier da inn et uavhengig biologisk konsulentfirma som kan utføre en slik oppgave slik vi allerede har gjort i andre vassdragssaker der biologiske verdier er sterkt underregistrert av utbygger og der uavhengige biologer finner mange ganger så store naturverdier.

Vi ber også NVE merke seg spesielt at Telemark Botaniske forening v/ leder Bjørn Erik Halvorsen støtter Naturvernforbundets høringssvar.»

Triset Kraftverk AS kommenterte de innkomne uttalelsene i brev til NVE den 10.3.2020:

«Etter gjennomlesing av desse motsegnene for byggefrist-forlenging av Lårdalsåi kraftverk, finn Triset kraftverk AS, som tiltakshavar, ikkje nye saklege eller andre relevante opplysningar, som ikkje er kjende frå før. Dette er til dels gamle i ny språkdrakt, som me finn vanskelege å kommentere, anna enn i generelle vendingar. Det blir litt "som du ropar i skogen får du svar".

"Fotavtrykket" i Tokke kommunes motsegn er umiskjennelig MDG sitt, som fekk ein finger på rattet i kommuneleiinga ved ein politisk hestehandel (Lårdalsåi i potten) etter valet sist haust - neppe den reelle fleirtalsmeininga i kommunen.

Det er vårt inntrykk at Tokke kommune i sin omfattande argumentasjon gjennomgåande motseier seg sjølv. Valflesk, vil nokon meine - mens praten går "døyr kyri", opplever andre. Kva har skjedd i Lårdal sea t.d. Aurland Naturverkstads rapport frå 2010? (s.18) - mykje. Men - alt av næring og busetting her er frykteleg mykje verre stilla nå, berre 10 år seinare. Ein kan lett

sjå føre seg dei 10 neste. MDG med ordføraren og hans like, drøymmer mykje - men greier ikkje anna enn prat for Lårdal.

NVE kan ta ein runde med sine eigne, som t.d. var med på den siste synfaringa vår i åi 11. juni 2019. Då NVE var her i 2014 (Grundt m.fl.), i samband med konsesjonssøknaden, var her ein liten men oppegåande campingplass m/servering - knappast nå. Fint med visjonar, men litt gangsyn og bakkekontakt forventar Lårdal.

Korleis opplevde du sjølv bygdi og åi - åi ein mest ikkje ser? Spør gjerne òg "Team kulturarv i V/T fylkeskommune (Eystein M. Andersen) kva tankar dei gjer/gjorde seg om våre (Triset kraftverk/Eik falleigarlag) ynskjer for Lårdal - kulturbevaring gjennom bruk. Skal ein få til noko i ei slik bygd, må det koma innan i frå.

Ut over dette vil me helst unngå meningsveksling (ordkløveri) av lokalpolitisk karakter - det har det vore nok av her i kommunen, opp mot då Eik fekk konsesjonen i 2015 og, nå i 2019, under førebuinga til arbeidet med detaljplanen. Me meiner Eik falleigarlags søknad og NVE si handsaming frå 2014/15 står seg godt - også i dag. Finn derimot NVE opplysningar eller argument i høyringsdokumenta av vektning for anna avgjerd nå, er me naturlegvis svært takksame for høvet til konkrete merknader der.»

Ny kartlegging av biologisk mangfold

I høringsuttalelsen varslet Naturvernforbundet at de ville få gjennomført en ny kartlegging av naturverdier langs Lårdalsåi sommeren 2020. NVE mottok brev fra forbundet den 26.5.2020 der de opplyste at BioFokus var engasjert til å utføre kartleggingene. BioFokus gjennomførte feltbiologiske undersøkelser den 13.5.2020. NVE fikk oversendt endelig rapport den 22.6.2020 (*BioFokus-notat 2020-33 - Kartlegging av naturverdier langs Lårdalsåi i Tokke kommune i forbindelse med planlagt kraftutbygging*). Rapporten inneholdt ingen nye opplysninger sammenliknet med tidligere kartlegginger. NVE så derfor ikke behovet for å oversende rapporten til tiltakshaver for kommentar, jf. forvaltningsloven § 17 tredje ledd. NVE mottok likevel en e-post fra Triset Kraftverk AS den 13.9.2020 med følgende merknader:

«Då me i Triset Kraftverk AS (tiltakshavar) ikkje har fått melding om avslutta handsaming av vår søknad tillet me oss å opplyse saka med ny aktuell viten - visar m.a. til vedlegg.

Me har fått kjennskap til at der ligge føre ei konsekvensutgreiing av Lårdalsåi v/BioFokus (vedlegg 1) frå juni 2020, der naturen rundt åi er undersøkt - på oppdrag for Naturvernforbundet.

Denne vart presentert på eit såkalla "Vassdragstreff" (vedlegg 2) på Dalen i Tokke nyleg (4-6.09.2020) i regi av forbundet.

I eit referat i lokalavisa Vest-Telemark Blad (vedlegg 3) 08.09.2020 står m.a. å lese sitat:

"For nedre del (Lårdalsåi, vår merknad) har biologane vurdert skadepotensialet til ingen eller ubetydeleg, sett at det blir tatt tilstrekkelege miljøomsyn i arbeidet."

Som tiltakshavar i denne delen av åi er me naturlegvis tilfreds med konklusjonen i ei slik undersøking (vedlegg 3, side 4-5) frå ein uavhengig instans. Denne går rett inn i kjerna til Naturvernforbundet og Tokke kommune sine nye innsigelsar og mistru til planane våre for åi.

Me meiner dette er eit så viktig og nytt tilfang, som opplyser saka i Triset kraftverk AS sin favør, at NVE bør ta BioFokus sin konklusjon med som ettermeldt i sakshandsaminga.

I hovudsak er det det lokale e-verket som har vore skyteskive, men me, Triset kraftverk AS, kjenner oss så til dei grader overkjørt i eit lokalpolitisk spel at me fryktar å gå "med i dragsuget", der eit nytt "miljøparti" på vippen frontar saker for eiga politisk vinning, til skade for ei lita og gamal industribygd i kneståande.

Vår oppfatning, meldt i tidlegare tilsvar i saka, står fast:

NVE si konsesjonshandsaming frå 2014/15 står seg godt.»

NVEs vurdering

Vannressursloven og vassdragsreguleringsloven gir regler om byggefrister for vannkraftverk. Bestemmelsene er tatt inn i konsesjonsvilkårene for Lårdalsåi kraftverk der vilkårenes post 2 sier følgende:

«Konsesjonen faller bort hvis ikke arbeidet er satt i gang senest fem år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere fem år jf. vannressursloven § 19 og vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1 tredje ledd¹. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan forlenge fristen med inntil fem nye år. I fristene regnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.»

Som det fremgår av lovtekst og konsesjonsvilkår er forlengelse av byggefrister en «kan-regel». NVE kan forlenge byggefristen, men ingen konsesjonær har et rettskrav på å få forlenget frist. Det ligger slik sett til forvaltningens alminnelige skjønn om forlengelse skal gis. I saksbehandlingen² må NVE vurdere om det har oppstått endrede forhold som nødvendiggjør ytterligere utredninger av hensyn til natur og miljø eller brukerinteresser i vassdraget. Dersom det foreligger ny vesentlig informasjon, kan NVE avslå en søknad om forlenget byggefrist. Et sentralt moment i vurderingen vil være om det kan settes nye vilkår som kan avbøte ulempene. Etablert forvaltningspraksis, understøttet av forarbeidene til vannressursloven³ og den reviderte vassdragsreguleringsloven⁴, tilsier likevel at det har vært forutsatt og praktisert lempelighet ved fristforlengelser.

Tematikken har nylig vært behandlet i en klageavgjørelse fra Olje- og energidepartementet (OED). Departementet omgjorde den 4.5.2020 NVEs vedtak om forlengelse av byggefrist for Trolleholselva kraftverk i Høyanger kommune. I den aktuelle saken var det registrert flere sårbare og en sterkt truet lavart (kystkantlav) innenfor kraftverkets tiltaksområde. Registreringene var gjort flere år etter at NVE hadde fattet det opprinnelige konsesjonsvedtaket. Departementet la til grunn at den nyoppdagede kystkantlaven ville bli vesentlig negativt berørt av utbyggingen, og at ulempene ikke kunne avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom tiltak. Arten ville derfor trolig utgå fra området som følge av fysiske inngrep og endrede fuktforhold. I omgjøringsvedtaket ble det vist til *Retningslinjer for små vannkraftverk* der det fremgår at tiltak som kommer i konflikt med arter som er «kritisk truet» eller «sterkt truet», eller naturtyper som Norge har et internasjonalt ansvar for, ikke kan regne med å få konsesjon. Departementet konkluderte med at hensynet til kystkantlaven måtte tillegges betydelig vekt i vurderingen av om det skulle gis forlenget byggefrist for Trolleholselva kraftverk.

Tokke kommune har endret syn på utbyggingen

Tokke kommune var opprinnelig positiv til utbygging av kraftverk i Lårdalsåi. I høringsuttalelsen fra kommunen datert 23.9.2014 ble det blant annet uttalt følgende: «Tokke kommune støtter søknadene om

¹ Vassdragsreguleringsloven ble revidert i 2017. § 12 nr. 1 i tidligere lov svarer til § 15 i revidert lov.

² Prop. 117 L, 2016-2017, kap. 7.2.4.4

³ Ot. prp. pr. 39, 1998-99, kap. 9.8.1

⁴ Prop. 117 L, 2016-2017, kap. 7.2.4.1

konsesjon for bygging av Lårdal kraftverk og Lårdalsåi kraftverk slik dei ligg føre, og ber NVE gje konsesjon i tråd med praksis for småkraftverk med ei minstevassføring lik den alminnelege lågvassføring – jf. vassressurslova §10.» Siden høsten 2014 har det vært avholdt to lokalvalg. Som følge av det har kommunen endret synpunkt, og går nå imot forlenging av byggefrist for begge kraftverk.

NVE vil understreke at kommunen er en viktig høringspart i konsesjonssaker, og kommunens synspunkter blir tillagt stor vekt i vurderingen av konsesjonsspørsmålet. Etter det NVE forstår tar Tokke kommune nå til orde for ny behandling av konsesjonsspørsmålet for Lårdalsåi kraftverk, herunder en ny samlet vurdering av fordeler og ulemper ved utbyggingen. NVE kan imidlertid ikke se at det finnes grunnlag, verken i lovforarbeider eller departementspraksis ved klageavgjørelser, for en slik fullstendig omprøving av konsesjonsspørsmålet i forbindelse med fristforlengelser. Vi vil derfor avgrense vår behandling til å vurdere om det foreligger ny vesentlig informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist bør avslås.

Usikkerhet i det hydrologiske grunnlaget

Tokke kommune mener konsesjonssøknaden og NVEs vedtak baserer seg på utilstrekkelig hydrologisk datagrunnlag. Ifølge kommunen fører dette til en betydelig undervurdering av den faktiske vannføringen i Lårdalsåi. Kommunen viser til observasjoner fra det nærliggende målestasjonen *16.189 Bjørntjønn*, og mener disse tilsier at middelvannføringen er vesentlig høyere enn tiltakshaver og NVE har lagt til grunn.

Det foreligger ikke hydrologiske observasjoner i Lårdalsåi. Eventuelle betraktninger rundt hydrologiske forhold må derfor basere seg på NVEs avrenningskart for perioden 1961-90 og skalerte observasjoner fra en representativ målestasjon. Avrenningskartet viser en spesifikk avrenning på ca. 14 l/s·km² for nedbørfeltet til Lårdalsåi kraftverk. Med et feltareal på ca. 61 km² tilsvarer det en middelvannføring på snaut 850 l/s ved kraftverkets inntak. Usikkerheten i avrenningskartet antas å være i størrelsesordenen ±20 %, men kan være større i enkelte områder. Den vil normalt også øke når størrelsen av området som betraktes avtar.

Den nærmeste hydrologiske målestasjonen, *16.189 Bjørntjønn*, ligger ca. 15 km i luftlinje nordvest for Lårdalsåi. Stasjonen ble etablert i juli 1991 og måler avrenningen fra Grytåi, som er et uregulert sidefelt til Tokke. Avrenningskartet⁵ viser en spesifikk avrenning på drøyt 22 l/s·km² for *16.189 Bjørntjønn*. Observert avrenning ved stasjonen var snaut 24 l/s·km² over perioden 1992-2019. Observasjoner fra andre nærliggende målestasjoner med lengre måleserier (*16.75 Tannsvatn* og *16.194 Kilen*) viser noe høyere avrenning i perioden 1992-2019 enn i 1961-1990. Det er slik sett ikke overraskende at målingene fra *16.189 Bjørntjønn* viser noe høyere verdier enn avrenningskartet. Det ser likevel ut til å være relativt godt samsvar mellom avrenningskartet og observert avrenning i området.

NVE vil presisere at hydrologiske beregninger for umålte felt alltid vil være beheftet med betydelig usikkerhet. Vi kan likevel ikke se at det er knyttet større usikkerhet til det hydrologiske grunnlaget i denne saken enn i tilsvarende småkraftsaker.

Ny kartlegging av naturmangfold langs Lårdalsåi

I høringen viste Naturvernforbundet og Tokke kommune til at kartleggingene av biologisk mangfold i Lårdal er av relativt gammel dato med feltregisteringer fra 2013 og tidligere. Kartleggingene ble også gjennomført før utarbeidelse av *NVE-rapport 102/2015 – Etterundersøkelser av flora og naturtyper i elver med planlagt småkraftutbygging*. Etterundersøkelsene avdekket dels betydelige svakheter ved utførte kartlegginger av biologisk mangfold i mange småkraftsaker. Etter Naturvernforbundets og Tokke

⁵ <http://nevina.nve.no/>

kommunes syn tilsa dette at det måtte gjennomføres nye kartlegginger av biologisk mangfold langs Lårdalsåi. Naturvernforbundet varslet at de ville få gjennomført en ny kartlegging sommeren 2020.

NVE mottok brev fra Naturvernforbundet i slutten av mai der de opplyste at BioFokus v/Torbjørn Høitomt og John Gunnar Brynjulfsrud var engasjert til å utføre kartleggingene. NVE fikk oversendt endelig rapport (*BioFokus-notat 2020-33 - Kartlegging av naturverdier langs Lårdalsåi i Tokke kommune i forbindelse med planlagt kraftutbygging*) i slutten av juni.

På grunnlag av tidligere og ny kartlegging av biologisk mangfold mener NVE at det er innhentet tilstrekkelig informasjon for å kunne vurdere tiltakets omfang og virkninger for kartlagte naturtyper, samt sjeldne og truede arter. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jf. naturmangfoldloven § 8.

NVE gjengir følgende oppsummering og konklusjon fra BioFokus' rapport:

*«Influensområdet til Lårdalsåi kraftverk er grundig kartlagt og vi påviste ingen naturverdier som bør hensyntas spesielt ved en eventuell utbygging. En forekomst av den nær truede mosen striglekrypse *Hygroamblystegium varium* (NT) ble gjort på betong ved Nydam, men ingen andre steder i vassdraget. Dette skyldes trolig artens preferanser for kalkrik berggrunn. Artens framtid i vassdraget kan være betinget av en museal bevaring av Nydam eller forekomst av andre betongdeler andre steder i vassdraget. Utover dette forekommer ask (VU) og alm (VU), men disse tillegges ikke noe vekt siden de for det meste står på mark som historisk er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet. Gamle og noe nyere inngrep preger hele influensområdet og vi har i praksis ingenting å tilføye av kunnskap sammenlignet med rapporten til Spikkeland og Ihlen (2007). Vi mener at omfanget i denne rapporten kanskje er vurdert litt strengt, og vi velger basert på argumentasjonen over å vurdere verdien til liten til middels (gammel metodikk) tilsvarende «noe» (ny metodikk) og omfanget/påvirkningen som lite negativ/ubetydelig endring. Dette betyr at vår vurdering av konsekvensgrad etter ny metodikk er **ingen/ubetydelig negativ konsekvens (0)** for temaene naturtyper og rødlistearter. Etter gammel metodikk ender vi med **ubetydelig til liten negativ konsekvens (0/-)** for temaene naturtyper, rødlistearter og moser og lav. Vi mener det er riktig å bruke hele skalaen som veilederne legger opp til, og da må et tilfelle som dette vurderes helt i nedre del av skalaen siden verdiene er lave og den historiske påvirkningen er svært omfattende. Spikkeland og Ihlen (2007) omtaler en rekke rødlistede fugler og invertebrater som er påvist i eller i nærheten av influensområdet. Disse er vurdert å bli påvirket av utbyggingen i beskjeden grad, men dette betinger at terrenginngrepene holdes på et minimum ved legging av rør og bygging/restaurering av inntak, veier og kraftstasjon i henhold til konsesjonssøknaden. De gamle trærne ved Nordre Trisæ blir trolig ikke påvirket i anleggsfasen.»*

For øvrig vil NVE vise til KSK-notat nr. 51/2015 det ble gjort følgende vurderinger av forholdet til alm og ask:

«De rødlistede artene alm og ask forekommer i store deler av influensområdet. Artene er rødlistede siden det forventes en sterk bestandsreduksjon grunnet de innførte soppsykdommene almesyke og askeskuddssyke. Verdiene på trærne er enda høyere enn normalt når trærne er styvede. Styvede trær er viktige leveområder for mange sopp, lav, moser og insekter. NVE mener tiltakets virkninger for arten begrenser seg til de tekniske inngrepene ved arealene som blir berørt av anleggsarbeidet, og at det vil være lett å merke opp trærne ved detaljstikking av rørgatetraseen slik at man kan søke å unngå å felle disse. NVE mener dersom det gis konsesjon til tiltaket kan det settes vilkår om at man skal søke å unngå skade på ask og alm og i særlig

grad ta hensyn til styvede trær. Med et slik vilkår vil ikke kraftverket føre til vesentlige negative virkninger for de rødlistede artene ask og alm.»

Det er tatt inn følgende i merknader til konsesjonens post 4 «Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.»:

«Tiltakshaver skal søke å unngå skade på ask og alm, og i særlig grad ta hensyn til styvede trær som skal merkes før anleggsarbeidet starter.»

Etter NVEs vurdering er eksisterende konsesjonsvilkår tilstrekkelige for å avbøte eventuelle ulemper for alm og ask. Eventuelle tilknyttede sopp- og lavarter som ikke er fanget opp av de biologiske kartleggingene, vil også ivaretas av eksisterende konsesjonsvilkår.

Andre forhold

Tokke kommune har en rekke kommentarer og merknader til temaer som landskap, brukerinteresser, kulturminner og annen lokal motstand mot utbygging. Dette er, så vidt NVE kan se, temaer som ble grundig belyst gjennom NVEs konsesjonsbehandling i 2015. For en gjennomgang av disse fagtemaene vises det derfor til NVEs vedtak av 25.3.2015 med tilhørende KSK-notat nr. 51/2015.

NVEs vedtak

NVE kan ikke se at det foreligger tungtveiende hensyn som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Lårdalsåi kraftverk bør avslås. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd, samt vassdragsreguleringsloven § 15, forlenges byggefristen med inntil fem år, til 25.3.2025.

Vilkårene for øvrig er de samme som i tillatelsen av 25.3.2015.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Brit Torill Haugen
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Orientering om rett til å klage

Kopi til:

Naturvernforbundet
TOKKE KOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: Skrive hvilket vedtak du klager på. Skrive hvilket resultat du ønsker. Opplyse om du klager innenfor fristen. Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.